

Uygulama Ö?retmeni Yeterlilik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Uygulama Ö?retmeni Yeterlilik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32357>

Özet

Uygulama Ö?retmeni Yeterlilik Ölçe?i (UÖYÖ), Ercan Kiraz taraf?ndan 2003 y?l?nda geli?tirilmif bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, uygulama ö?retmenlerinin mesleki yeterlilik düzeylerini objektif bir ?ekilde de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçe?in geli?tirme çal??mas?, **Türk E?itim Bilimleri Dergisi**'nde yay?mlanm??t?r.

Ölçek, ö?retmen adaylar?n?n yeti?tirilmesinde kritik role sahip olan uygulama ö?retmenlerinin performanslar?n?; Ö?retimin Planlanması (ÖP), Mesleki Rehberlik (MR) ve Uygulamaya Haz?rl?k (UH) olmak üzere üç temel alt boyutta incelemektedir. Ölçe?in geli?tirme a?amas?nda kapsaml? geçerlik ve güvenilirlik analizleri yap?lm?? olup, elde edilen yüksek güvenilirlik katsayılar? (.96 genel Cronbach Alpha de?eri) arac?n **psikometrik** aç?dan yeterli oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Uygulama Ö?retmeni Yeterlili?i, Likert Ölçe?i, Ö?retmen E?itimi, Mesleki Rehberlik, Ölçek Geli?tirme, Psikometri

Yazarlar

Ercan Kiraz

Amaç

Uygulama Ö?retmeni Yeterlilik Ölçe?i'nin temel amacı, ö?retmen yeti?tirme programlar?nda görev alan uygulama ö?retmenlerinin sahip olduklar? mesleki yeterlilik düzeylerini sistematik ve standart bir biçimde ölçmektir. Bu araç, özellikle ö?retmen adaylar?n?n staj süreçlerinde rehberlik eden uygulama ö?retmenlerinin performans alanlar?n? belirlemeye ve bu alanlardaki eksiklikleri tespit etmeye hizmet eder.

Ölçek, uygulama ö?retmenlerinin üç ana yeterlilik alan?ndaki (Planlama, Rehberlik ve Haz?rl?k) etkinliklerini derecelendirerek, e?itim kurumlar?na ve ilgili payda?lara geri bildirim sa?lamayı hedeflemektedir. Bu sayede, ö?retmen e?itiminin kalitesinin art?r?lmas?na katkıda bulunulması amaçlanm??t?r.

Yap?

Ölçek, uygulama ö?retmenlerinin yeterliliklerini ölçmek üzere tasarlanm??t?r ve üç temel alt boyuttan olu?an **çok boyutlu bir yapı** sergilemektedir. Ölçek, toplamda 27 maddeden olu?maktadır; bu maddelerin 25'i aç?k uçlu (Likert tipi derecelendirme için) ve 2'si kapalı uçlu maddelerdir.

Ölçe?in alt boyutlar? ve bunlara kar??lık gelen madde say?lar? ?unlard?:

ÖP (Ö?retimin Planlanmas?): 11 madde. Bu boyut, uygulama ö?retmeninin ders planlama, materyal haz?rlama ve ö?renme süreçlerini yap?land?rma becerilerini kapsar.

MR (Mesleki Rehberlik): 7 madde. Bu boyut, ö?retmen adaylar?na yönelik sa?lanan rehberlik hizmetlerinin kalitesini ve mesleki geli?imlerine katkı? de?erlendirir.

UH (Uygulamaya Haz?rlık): 7 madde. Bu boyut, stajyer ö?retmenlerin uygulama sürecine fiziksel ve pedagojik aç?dan ne derece haz?rland???n? ve desteklendi?ini ölçer.

Geçerlik

Ölçe?in **yap? geçerlili?i**, Temel Bile?enler Analizi (Principle-Components Exploratory Factor Analysis) yöntemi kullan?larak titizlikle incelenmi?tir. Bu analiz sonucunda, ölçek maddelerinin, toplam varyans?n %66.04'ünü aç?klayan be? faktörde topland??? tespit edilmi?tir. Öz de?erleri 1'in üzerinde olan bu faktörler, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? desteklemektedir.

Faktör yükleri incelendi?inde, birinci faktörün öz de?eri 12.630 olup varyans?n %50.52'sini, ikinci faktörün öz de?eri 2.070 olup varyans?n %8.278'ini ve üçüncü faktörün öz de?eri ise 1.137 olup varyans?n %4.549'unu aç?klad??? görülmü?tür. Ölçekteki tüm maddeler, ara?t?rmac?lar taraf?ndan kabul edilebilir yüklenme miktar? olan .45'in (veya madde say?s?n?n az oldu?u durumlarda .30'un) üzerinde yüklenme göstermi?tir. Bu bulgular, ölçe?in geçerli bir yap?ya sahip oldu?unu kan?tlamaktadır.

Güvenirlik

Uygulama Ö?retmeni Yeterlilik Ölçe?i'nin güvenilirli?i, **iç tutarlılık** ölçütü temel al?narak Cronbach Alpha katsay?s? ile hesaplanm???r. Elde edilen katsay?lar, ölçe?in genel olarak yüksek bir iç tutarlılık?a sahip oldu?unu göstermektedir.

Alt boyutlara ili?kin güvenilirlik katsay?lar? ?öyledir:

Ö?retimin Planlanmas? (ÖP): .95

Mesleki Rehberlik (MR): .91

Uygulamaya Haz?rlık (UH): .86

Ölçe?in tümüne ili?kin hesaplanan genel **Cronbach Alpha de?eri** ise .96 olarak bulunmu?tur. Güvenirli?e ili?kin bu bulgular, ölçe?in ölçtü?ü yap?y? tutarlı bir biçimde ölçebildi?ini ve psikometrik aç?dan yeterli düzeyde oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?s?sal temelini belirlemek amac?yla kullan?lan Ke?ifçi Faktör Analizi (Exploratory Factor

Analysis), öz de?erleri 1'in üzerinde olan be? faktörlü bir çözüm ortaya koymu?tur. Bu faktörler, ölçekteki toplam varyansın %66.04'ünü açıklamı?tır. Bu çok faktörlü yapı, uygulama ö?retmenlerinin yeterliliklerinin farklı ve bağımsız yönlerini temsil etti?ini desteklemektedir.

Faktör yüklenme miktarları incelendiğinde, ölçeğin son formunda yer alan 25 maddenin tamamının kabul edilebilir düzeyde yüklenme gösterdi?i saptanmıştır. Yalnızca bir madde, bir faktörde .50'nin üzerinde (.661) ve diğer bir faktörde .40'nin üzerinde (.409) yüklenmesine rağmen, madde içeri?i itibarıyla ölçekten çıkarılmamış ve ölçeğin kapsam geçerlili?ini korumak amacıyla tutulmu?tur. Bu durum, ölçeğin güçlü ve anlamlı bir **faktör yapısına** sahip oldu?unu göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçe?i

Format: 25 adet açık uçlu ve 2 adet kapalı uçlu madde, toplam 27 madde.

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Popülasyon: Uygulama Ö?retmenleri

Yaş Grubu: Yetişkin (Ö?retmenlik mesle?ini icra edenler)

Popülasyon Detayları: Ö?retmen yetiştirme programlarında görev alan ve ö?retmen adaylarına rehberlik eden uygulama ö?retmenleri.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır:

1 = kesinlikle yetersiz

5 = oldukça yeterli

Anahtar Kelimeler

Ö?retimin Planlanması, Uygulamaya Hazırlık, Mesleki Rehberlik, Yeterlilik Değerlendirmesi, Yapı Geçerlili?i, Cronbach Alpha

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: ekiraz@comu.edu.tr

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değil (Sorumlu yazar: Ercan Kiraz)

İzinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2003

İzinler ve Kullanım Ücreti: Ölçe?in kullanımı ve izinleri konusunda sorumlu yazar Ercan Kiraz ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Kiraz, E. (2003). Uygulama Ö?retmeni Yeterlilik Ölçe?i: Ölçü arac? geli?tirme örne?i. *Türk E?itim Bilimleri Dergisi*, 1(4), 387-400.

Makalenin orijinal bağlantısı: tebd.gazi.edu.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [uygulama-ogretmeni-yeterlilik-olcegi-toad.pdf](#)

Uygulama Ö?retmeni Yeterlilik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde de?itirilmemelidir.

3 alt boyut ve 25 aç?k uçlu, 2 kapalı uçlu madde vardır.

ÖP (11 m): Öğretimin Planlanması

MR (7 m): Mesleki Rehberlik

UH (7 m): Uygulamaya Hazırlık